

אמת ממי שאמרה, גם אם האומר רעיל?

אחרי שציידנו בקורבנות של ולדר, הגיעה העת לדבר על ההקשר הרחב, שהוא - מה לעשות - חשוב לא פחות מהקורבנות ❏ מדוע האינטרס של כל החברה הישראלית, כולל החילונית, צריך להיות סירוב לשיתוף פעולה עם מי שמנסה להשחיר את היהדות החרדית

גלי בת חורין

ישנן סוגיות שעצם הדיון בהן הוא מלכודת שמוטב שלא ליפול בהן. ואלו הן בדיוק הסוגיות שפורום קפה שפירא מבקש להעלותן לדיון, מההבנה שאם מתעלמים מדרכון קטן, הוא רק גדל והופך למפלצת יורקת אש המכלה הכול. הפרשה הטרגית סביב חייו ומותו של חיים ולדר ז"ל היא דרכון שכבר אינו קטן. הגם שמדובר בטרגדיה אמיתית, במובנה הקלאסי - סיפור נפילתו של אדם גדול - הדיון הקל ביותר בנושא הוא השאלה המוסרית. זהו מעגל שקל לסגור. אם ההאשמות נכונות, הוא אשם, עם כל הצער שבדבר. ואין מקום ללבטים נוספים.

אבל סוגיית השיפוט המוסרי מעוגנת בהקשרים רחבים בהרבה, ובמקרה הזה היא סובבת סביב כמה מעגלים רחבים ומשמעותיים, שכל אחד מהם הוא דרכון שאין להתעלם ממנו.

נניח לצורך העניין שכל ההאשמות והחשדות שהועלו, נכונים ואמיתיים. אני נוטה לתת אמון באישור שהעניק הרב אליהו לאמיתות הדברים, אם כי בעיניי, רמת האמינות של חושפי הפרשה - עיתון 'הארץ' - מתחרה ברמת המוסריות המינית של המו"ל שלו, שנראה בסרטון ברשתות שבו הוא מענג גבר מסטול למראה תוך כדי שיחה על ילדיו ומשפחתו. אני גם חושדת שהמוטיבציה לחטט בחייו האישיים של גבר חרדי נבעה ממניע נקמני על חשיפתו של ולדר את הקשר המטריד בין מי שחולש על מערכת המשפט שלנו לבין זה שחולש על תוכני התקשורת הישראלית.

חזקת חפות היא עיקרון הכרחי לדמוקרטיה. אחרת אפשר לבטל את בתי המשפט ולדון אנשים בכיכר העיר. אבל לצורך הדיון הזה, נניח לרגע, שכל ההאשמות נכונות ואמיתיות וכל המעשים הפסולים אכן נעשו. אפילו לפני שנסקור את המעגלים של ההקשרים החברתיים, הפוליטיים, הממלכתיים, היהודיים - שכל אלו מעורבים בקלחת האומללה הזו - נציין לפני הכול שעבור ציבור המאמינים כלל לא נחוצות ראיות לאשמתו לאחר שאשמת הניאוף נתפסה כנכונה. מפה והלאה - לציבור הדתי לא הייתה כל ברירה אלא לנדונו.

אבל האם אין כל משקל לכך, שחושפי הפרשייה הם מסוג האנשים שניאוף אינו נתפס בעיניהם ככל כחטא כלשהו, ושאינן להם כל נגיעה או אמפתיה לקורבנות, הממשיים או המומצאים, של ולדר? שהרי, קוראי 'הארץ' וכותבי אינם מסוגלים להזדהות רגשית אפילו עם ילדות שנאנסו ונרצחו באכזריות חייתית רק משום שהן שייכות למגזר המתנחלים. מדוע אפוא שיטרו להתעניין במעשיו של ולדר, שמוסכם שאם עולל אותם - הקורבנות כולם מהמגזר החרדי, העוד יותר שנוא עליהם?

"קבל האמת ממי שאמרה"

מנגד, בהחלט ניתן לטעון שאמת היא אמת, לא משנה מי השליח שהביא אותה. לפני שבוע התארח אצלנו הסופרת והפובליציסטית אמונה אלון לשיחה מרתקת. בין היתר היא סיפרה לנו את האנקדוטה הזו: ערב אוסלו הצינונות הדתית התגייסה כולה להזהיר מפני המהלך. נכתבו מאמרים רבים, אורגנו הפגנות ההמוניות ביותר בתולדות המדינה, אזהרות מפני המהלך נשמעו מעל לכל במה, וכידוע - ללא הועיל. כשהתחילו להתפוצץ אוטובוסים, כתב יואל מרקוס, עורך 'הארץ' בשעתו: "מי היה יכול להאמין שזו תהיה התוצאה?!"

מי? כל אלו שהתריעו, אך קולם לא נספר, משום שבעיני הפנאטים בשמאל, ימנים דתיים לא נתפסים

אוליבר פיטוסי/בלאש 90

קוראי 'הארץ' וכותבי אינם מסוגלים להזדהות רגשית אפילו עם ילדות שנאנסו ונרצחו באכזריות חייתית רק משום שהן שייכות למגזר המתנחלים. מדוע אפוא שיטרו להתעניין במעשיו של ולדר, שמוסכם שאם עולל אותם - הקורבנות כולם מהמגזר החרדי, העוד יותר שנוא עליהם?

דתיות, שעיתונאי 'הארץ' איבדו מזמן, שמציב אותם על מסלול התאבדות מהרגע שפוגעים בשמם. הפרצה הזו מקנה לשונאי היהדות כוח בלתי מוגבל. מהרגע שזיהו את הנאמנות הבלתי מתפשרת של הדתיים לערכים, היא תנוצל באופן ציני, כי זה מה שהשמאל עושה: הוא מנצל את הסגולות הנעלות של היריב - כנגדו. ומאחר שזכו להצלחה, מבחינתם התיאבון רק יגבר. להבא - המתקפות יימשכו ללא הפרעה בהפרחת שמועות לא מבוססות, שיטלטלו שוב ושוב את החברה הדתית עד לפירוקה הסופי. זו הרי מטרתם.

ואם כך - האם אין כל ברירה אלא ליפול למלכודת הזאת, שנקרחה על ידי אויביה המרים של הדת? מנגד, ניתן לטעון שלתחקירני 'הארץ' מגיעה תודה על הטרחה להוציא את האמת לאור, שמאפשרת לחברה שאינה שלהם לתקן את עצמה. אז גם הטרחה נעשתה שלא לשמה. וזה ראוי במיוחד כשקיימים קורבנות שמגיע להם שיעשה צדק.

אך האם באמת הבאת חוטא אחד לדיון מצדיקה הענקת כוח בלתי מוגבל לאויבה המר של אותה חברה? האם כל חטא חייב לבוא על עונשו בלי להתחשב במחיר? או שישנם מקרים שבהם מופעל כוח לא ראוי ומוטב אפילו להניח לחוטא לחמוק מעונשו כדי להרחיק ולרסן את המוטיבציה ולהעניש את התוקפנות של 'הארץ' בתגובה אדישה לגילוייו כדי להדוף את המשך הדיכוי? ומנגד - האם הכשרת שקר אחד, עוול אחד, אינה מסלול להתדרדרות במדרון חלקלק?

אם לא, משמעות הדבר היא שאנחנו מאפשרים לאנטישמיות למשטר את המוסר היהודי. האם לשונאי היהדות יש בכלל זכות מוסרית לבקר את החברה

היהודית על פי ערכיה שלה, כשהם עצמם אינם רואים את עצמם מחויבים להם?

ביקורת נועדה לתקן את החברה שהמבקר רוצה, בתום ליבו, בתיקונה. ביקורת שמגיעה מאויב החברה, אפילו כשהיא מוצדקת - אינה נעשית בתום לב, והיא (גם) פעולת איבה. וככזאת, אולי מוטב שלא לתגמל אותה כדי שלא להאכיל את הדרקון ולהעצים את כוחו? נכון לעכשיו, הדרקון ניצח ניצחון גורף: טקטית, הנקמה האישית באה אל סיפוקה יותר משקיו, כשהביאה את ולדר ליטול את חייו בידיו (וכך להוסיף על חטאו). המבוכה והבלבול שזרעה הפרשה בכל החברה הדתית העניקו ניצחון אסטרוטגי. והניצחון המוחץ מכולם הוא הניצחון במאבק סכום אפס שמתחולל על ציונה של המדינה: ישראליות חסרת הזהות - מול היהדות. הציונות כולה ספגה תבוסה קשה.

רגש הנחיתות של השמאל

קשה אולי להאמין, אבל זו האמת. השמאל בכללותו סבל במשך עשרות שנים מרגש נחיתות מוסרי. כמי שהייתה שם, אני יודעת זאת ממקור ראשון. אבל לא קשה להוכיח זאת. די בכך שניזכר שעד לא מזמן משפטים רבים היו שגורים על פי כול, כולל חילוניים: "לפחות תוריד את הכיפה" נאמר למי שנחשד בחוסר יושר, לאמור - כיפה היא אות ליושרה שאינו ראוי לה. פושעים היו מתייצבים בכיפה לפני שופט כדי לשוות לעצמם מראית עין של יושרה והגינות (היום הם מסירים אותה מאותה סיבה). בכל דיון רלוונטי לנושא הועלה מס השפתיים: "עם כל הכבוד לדת, ויש לי כבוד..." ששולם תמיד לפני ביקורת. בדיוק מאותו מקום של בורות אווילית, שעל פיה סברנו שדתיים אינם בני אדם, האמנו באותה מידה שהם אינם עומדים בפני פיתויים אנושיים. אמונה אלון סיפרה על עמיתתה השמאלנית שקראה את ספרה, שעורר בה ריגוש ופליאה. היא לא ידעה, עד שקראה, שגם דתיים מסוגלים להתאהב. זה הלך רוח אמיתי ורווח. אבל לפחות האמנו בעליונותם המוסרית של דתיים.

עד ש - - - בשנת 1998 יצא ספרו האנטישמי של עיתונאי הארץ ספי רכלבסקי, 'חמורו של משיח', שטענתו העיקרית היא שדתיים רואים בחילוניים עבדים שיש לנצל עד שתוקם מדינת הלכה. באותה תקופה - אולי כסוג של יחסי ציבור לספר או מפאת ההסתה הארסית שבו - התקשורת יצאה בקמפיין כנגד החברה החרדית. מדי יום 'תגלו' מקרים קשים של גילוי עריות, פדופיליה וניצול מיני שנשמרו במחשכים בלי להוציא את הכביסה המלוכלכת החוצה. שזו, אגב, הייתה מאז ומתמיד האסטרטגיה בקיבוצים. ייתכן אפילו שחלק מאותם סיפורים היו נכונים, אבל הם יצרו לחברה התעלותו בסולם המוסרי, אבל לפחות על ידי יצירת תדמית נחותה ליריב שהוא תפס עד כה כנעלה עליו.

עד היום הציבור החרדי והדתי משלם מחיר חברתי על ההכפשה וההסתה הזאת. אבל זה לא היה הנזק היחיד: סר חנינה של היהדות עצמה. ולמרות התבוסה של היהדות, הישראליות לא ניצחה; ליתר דיוק: ניצחונה היה לתבוסתה. מאוחר מדי התברר שהיהדות - שנדמה היה שאינה אלא עמוד שתקוע באמצע הסלון היפה והמודרני, שריד ישן ומיותר - התגלתה כעמוד תומך רק לאחר שנוסר ברמונט הכללי. כשאיבדנו את הכבוד לחרדים, איבדנו את הכבוד ליהדות עצמה, שהייתה הדבר שהחזיק אותנו יחד. עתה הכול מתפרק לגורמים. גם לחילונים שמאלנים.

זה מה שעומד עתה על הפרק, בפרשה האומללה של ולדר.

מתבקשת אפוא שאלה שקטונתי מלתת לה מענה: האם אין לחברה הדתית כל ברירה אלא להניח לאנטישמיות להפוך להיות שוטרי המוסר שלה, שאליו הם עצמם אינם מחויבים, או שעליה לפתח מנגנוני הגנה ראויים ומוסריים לכורח האומלל להגן על הכבשים השחורות שאינן ראויות להגנה, רק כדי שלא לשתף פעולה עם הזאב הרע שמסכן את כל העדר או אפילו את המשכייתה של היהדות?